

Merktekens op gipsen beelden

Stichting tot behoud van erfgoed rond kerst
Nederland

Voorwoord

Al jaren is de stichting tot behoud van erfgoed rond kerst Nederland merktekens en de daarbij behorende informatie aan het verzamelen.

Het onderbrengen van deze informatie in een soort boekvorm was al lang een gekoesterde wens.

Veel foto materiaal en informatie in dit "boekje" zijn ter beschikking gesteld door verzamelaars van gipsen beelden. De bijdragen van heren Okke Amsing en Onno Schellekens wil ik hier met name noemen.

Ook is er informatie verkregen uit allerlei publicaties zoals:

- Devotionalia 1 (Drs. W.H.Th Knippenberg, ISBN: 9064040168, Bruna Boeken, 1980)
- Devotionalia 2 (Drs. W.H.Th. Knippenberg. ISBN: 9064040176, Bruna Boeken, 1985)
- Krippenkunst (ISBN: 9783898704199, Kunstverlag Josef Fink, 2007)
- Geloof in gips. Massaproductie van religieuze voorstellingen (Jan Klinckaert 2010)
- Das neue Krippen Lexikon (Gerhard Bogner ISBN 3898700534, Kunstverlag Josef Fink, 2003)
- De Kerstgroep (ISSN: 2215-1117, Verenigingstijdschrift "Vrienden van de Kerstgroep" - Nederland)

Indien nodig wordt de informatie bijgewerkt en of voorzien van nieuw of aanvullend fotomateriaal.

Het pdf bestand, op onze website <https://stichtingerfgoedrondkerst.nl>, zal op basis daarvan worden aangepast.

Het is goed te weten dat veel mensen op zoek zijn naar merktekens van gipsen beelden en dat wij ook via deze groep mensen informatie ontvangen voor verdere verwerking.

Dus heeft u aanvullende informatie of fotomateriaal en wilt u dat met anderen delen laat het ons weten via **info@stichtingerfgoedrondkerst.nl**.

Wij hopen dat u met deze informatie iets meer te weten komt over uw gipsen groep met merkteken.

Peter Diemer

Stichting tot behoud van erfgoed rond kerst Nederland

Eerste uitgave oktober 2020

Bijgewerkt t/m 2024-09-23

Merkttekens op gipsen beelden

Merkttekens op gipsen beelden werden aangebracht om het eigendomsrecht, zover dat mogelijk was, van het beeld vast te stellen en te beschermen.

Er staat, in de regel, niet voor niets EIG, EIGENAAR, EGD, EIGENDOM of DEP, DEPOSÉ (gedeponeerd handelsmerk) bij het merkteken.

Soms werden niet alle maar enkele beelden uit een groep nagemaakt.

Namaak was, net als nu, heel aantrekkelijk. In de regel werden de namaak beelden ook niet van een merkteken voorzien.

Er waren honderden fabriekjes en ateliers waar de gipsen beelden werden gegoten en gepolychromeerd.

Het uitgangspunt van de indeling van de lijst zijn de merkttekens. Het kan daarom voorkomen dat u dubbele informatie tegenkomt.

Soms staan er twee merkttekens op een beeld (F.P.V. en H.S.V.).

Deze staan dan ook tweemaal in de lijst.

Van de **rode merkttekens*** zijn afbeeldingen beschikbaar.

Cijfers op gipsen beelden

Cijfers op gipsen beelden hebben in veel gevallen iets te maken met het malnummer waarin de beelden werden gegoten. Een mooi voorbeeld hiervan zijn de nummers in de beelden van Atelier Perrée (AP).

Ontbrekende merkttekens

Bij onbekende merkttekens is de volgorde van de naam aangehouden.

Bijvoorbeeld:

Kunstanstalt Hubert van Meegen, Kevelaer

Deze staat in de lijst onbekende merkttekens onder de K.

Mogelijk is het merkteken KHvM.

Maar ook is HvM, HvMK, HM, HMK of MK mogelijk.

Zodra het merkteken is bepaald kan deze een vaste plek krijgen in de lijst van merkttekens.

Onleesbare afbeeldingen

Bij de onleesbare merkttekens is geen volgorde aangehouden.

Zodra duidelijk is waarvoor de tekens staan krijgen ze een plek in de lijst van merkttekens.

Merktekens *met afbeelding

AB*	6	F	71	J.&E.F.	136
A.B.Geschutz	9	FC*	72	JEMA*	137
AC n driehoek	10	FCK	73	JF of JFK*	138
ACB	11	FP	74	J.GRAVeN*	139
AD D in A*	12	FPV*	75	J.H.V.*	140
A.F.*	13	FR	76	J.J. boven drie schildjes	141
AGR	14	FSK	77	JK J in K	142
ALP met A in L	15	FSW W onder FS alles in drieh.	78	J.K.K.*	143
AM*	16	FVP	79	J.M.H.RIEF	144
ANTHEUNIS*	17	FVS	80	JPFM	145
AP*	18	FvSW W onder FvS alles in drieh.	81	JPMAAS*	146
AR* soms ook met A in R	19	FW*	82	JS*	147
ARNOVA	20	GDA	83	JSE	148
ARTENOVA	21	GD.jun	84	J.St*	149
ARTNUVO	22	GDK K onder GD*	85	J.V.	150
AS (A in S)*	23	GEBO*	86	J.vanVLIJMEN*	151
ASV*	24	gebr.Pr.zn Arnhem	87	JWTH.Co	152
AT*	25	GEBRvP*	88	K15	153
A.VAN MEIRVENNE*	26	GFA*	89	KB	154
BB met anker en sterren*	27	G.H.Antheunis&Zn*	90	KdeMey	155
BB	28	GHP*	91	KDK.D	156
BBK	29	GHRM*	92	KGermanyS	157
BE	30	GIOVANETTI	93	KJSGermany	158
BE:Di onder Di = teken*	31	G.I.R.A.*	94	KPDiK	159
BERTAGNA*	32	GLV*	95	KR met R in K*	160
BFG*	33	GS	96	Kruis op wapenschild	161
BFR*	34	GSG.S.	97	K.S.Germany.*	162
BFT	35	GSW*	98	KSD*	163
B.G.*	36	GSW W onder GS*	99	KSDW.W	164
BGE*	37	Gueulfi*	100	KSK	165
B.G.K.	38	G.v.P.	101	KSKW W in wapensch.onder KSK	166
BK	39	GW	102	KSW	167
BOE*	40	G.W.DSL met hart, kruis en anker	103	K.T.*	168
BPY	41	HAD	104	KTN	169
BSJV*	42	HA&Z	105	KTW	170
C	43	HA&ZBOZ	106	KuA*	171
CACHAL-FROC	44	HBG met kruis op schild	107	Kunstatelier St.Lucas	172
Cambos.S.mai.	45	HCD*	108	KuS*	173
CB*	46	HD	109	KuSt*	174
CBC.B	47	H.DIRCKX*	110	K.u.T.*	175
CBK	48	HDT	111	KVA*	176
CHR.STEINDLBILDHAUER*	49	H&W	112	L	177
CMiller	50	HF in crikel	113	Laug.Er.Ed.	178
CP*	51	HFAntheunis	114	LDV*	179
CTS met T in S	52	HGK	115	LEVIN	180
CW*	53	HH*	116	L.S.B.	181
D.B.	54	H.Haas*	117	LV*	182
DECORA*	55	HID	118	L.V.A.	183
DE EIKEL HAARLEM	56	HKHK *	119	MAVADA*	184
DKH stok van K is kruis*	57	HKK*	120	MCV*	185
DO	58	HKK K onder HK*	121	MHB*	186
DOK	59	H.LONDOS	122	MHW gekoppeld en onder elkaar	187
D.S.R.	60	HPD	123	MHW onder H twee driehoekjes	188
DSV*	61	HSV*	124	ML L in M met kruis in L*	189
DUFFOUR	62	HT*	125	Mormann	190
DuG	63	HTD*	126	M.S.	191
DV*	64	HTD T in H*	127	M.v.B.&J.	192
DvO*	65	HvM v in M M in H*	128	M.W.	193
E.EVERAERTS*	66	HvR	129		
EFK	67	HWD H in W*	130		
EGD*	68	HX*	131		
E.V.*	69	IMG	132		
EVE.V	70	JB	133		
		JC	134		
		J.Demarez*	135		

Merkttekens *met afbeelding

NAM.VERB.*	194	WR	257
NF*	195	WW W onder W in cirkel*	258
NFA	196	WY met W in Y	259
NGF	197		
NOVITA*	198	Onbekende merkttekens	260-323
Nummer in ovaal	199		
N.V.B.St.JAN*	200	Onleesbare merkttekens*	324-343
OA O A in O*	201		
P.A.B.*	202		
P.D.K.*	203		
PEAUCELLE-COQUET	204		
Pels & Zonen *	205		
P&Co*	206		
PEIGNOUNANTES	207		
P.G. of P.G.K.*	208		
PGV	209		
Pieraccini.Edr.	210		
PIUSXDordrecht	211		
PM*	212		
PS*	213		
PV P in V	214		
PVA	215		
PVB	216		
PVERBRAAK*	217		
RAFFL et C ^{ie} *	218		
R.A.M.Brizzi	219		
RDF	220		
R.K.	221		
RM in cirkel	222		
RP	223		
RPA*	224		
RP&Co.V*	225		
RU	226		
R.u.K.*	227		
SA*	228		
SC	229		
SH*	230		
SL	231		
SSS of S.S.S.	232		
SSS Novita	233		
St.JOS.V of St.Jos Venlo*	234		
St.Josef	235		
St.W.D.	236		
SV*	237		
SW	238		
TE met T in E	239		
T.G.K.	240		
ThBauhusCleve*	241		
THL*	242		
TK T boven K in cirkel*	243		
TS	244		
TUB	245		
UB*	246		
URBAN	247		
VanTielraden	248		
Vantielraden-Booms	249		
VanVlijmen	250		
VARO	251		
V.P.A.	252		
WIM.HARZING	253		
W.J.	254		
WP*	255		
WP&Zn	256		

Merkteken: AB
Naam: Antonio Brizzi
Plaats: Tilburg
Land: Nederland

Bijzonderheden:

Werd geboren in Sambuca Pistoiese en kwam uit adellijke familie, Cavaliere Brizius de Brizzi uit het oosten van Toscane (Pistoia en Florence). Richt atelier op aan de Markt later in de Lanciersstraat 78 en daarna in de Telegraafstraat. Na 1960 wordt het bedrijf voortgezet door zijn oom Romano. Zie ook: R.A.M. Brizzi.

Afbeeldingen:

Een Italiaansche *gipsgieter*, A. Brizzi uit Tilburg werd ervan verdacht een beeld van den Haagschen beeldhouwer H. F. Antheunis te hebben nagemaakt en moest vanwege overtreding der auteurswet voor de arrondissementsrechtbank te Breda terecht staan. „Dit is weer een nieuwe zaak”, zoo begon de president mr. Coenegracht streng tegen den Italiaan, die - als het te pas kwam - weinig of heelemaal geen Hollandsch verstond en uit deze begroeting kon men opmaken, dat het niet de eerste keer was, dat de 44-jarige verdachte in het beklagenbankje, verscheen, aldus het „Alg. Hbld.” Het betrof thans een beeldje, voorstellende het „Heilige Hart”, dat de beeldhouwer Antheunis in een winkel te Den Haag had zien staan en een treffende gelijkenis met een door hemzelf vervaardigd beeld had opgemerkt. Een plaatje met opschrift, dat op het oorspronkelijke beeld had gestaan, was echter listig weggewerkt.

De Italiaansche *gipsgieter* werd er nu van verdacht van het bestaande beeldje afgietsel» te hebben gemaakt en deze ver beneden den marktprijs te hebben verkocht. In de rechtzaal werd een aantal dozen en pakken binnengebracht en toen deze waren uitgepakt kreeg de groene tafel weldra het aanzien van een galanteriezaak, want tusschen plukken houtwol, papieren en kranten prijken exemplaren van het gewraakte beeldje, welke door de heeren rechters met scherpe bukken werden bestudeerd. „Waar hebt u het model vandaan,” vroeg de president aan den verdachte. „In Oetrecht op de markt gekocht van een Italiaan, dien ik kende.” De president was zoo vrij deze bewering niet te gelooven en wees den beklagde erop, dat hij bij het vooronderzoek heel andere dingen had gezegd. Eerst had hij verklaard, dat het beeld in Brussel was gekocht en later, dat het in Utrecht was gekocht van een landgenoot Angelo Betti, die een beeldenfabriek in Rotterdam heeft. „Nee in Oetrecht, dat in Brussel was een ander beeld”, volhardde verdachte. Een inspecteur van politie uit Tilburg verklaarde, dat het afgietsel door de politie in de werkplaats van verdachte in beslag was genomen: getuige had eerst zelf een ander beeldje, een „Zegenende Christus” in beslag genomen, dat volgens verdachte in Brussel was gekocht om in Nederland geen last te krijgen met de auteursrechten. Het „Heilige Hart” had verdachte volgens zijn verklaring van Betti -*-»jw ""*e Utrechtsche markt gekocht. 3Vu <ieze echter was opgeroepen om te getuigen, had verdachte zijn verklaring herroepen en nu was het plotseling een onbekende Italiaan geworden, van wien hij het beeld had gekocht. De president informeerde, waar het origineel was gebleven. „Kapoet, heelemaal kapoet” gebaarde Brizzi tragisch. „Wel erg toevallig,” vond de president. Brizzi haalde de schouders op en maakte een welsprekend gebaar van: „Wat zal je eraan doen.” „Het is wel een compliment voor u, dat verdachte juist dit beeldje koos om na te maken,” zeide de president tot den beeldhouwer Antheunis, die thans als getuige voor het hekje verscheen. „Een droevig compliment”, meende de beeldhouwer.

De modelleur van het oorspronkelijke beeld zeide te hebben kunnen vaststellen, dat het een imitatie betrof, doordat het grover was dan het origineel; bovendien was het plaatje verwijderd. Getuige Angelo Betti uit Rotterdam wees de eerst afgelegde, doch later herroepen verklaring van verdachte van de hand: „Ik ben fabrikant en geen venter met beeldjes op de markt.” De heer van Delft kunstschilder te Waalwijk, was als deskundige verschenen. Op een vraag van den president, of hij den verdachte nooit eerder had gezien, antwoordde deze getuige: „Jawel, al eens eerder in een soortgelijke zaak”. Toen hem vervolgens werd gevraagd, of hij het beeldje als een kunstwerk beschouwde, zei de expert voorzichtig: „Men zou het kunnen rangschikken onder kunstuitingen, want, voegde hij eraan toe, kunst is betrekkelijk. In elk geval mogen we hier toch wel van een zelfstandig werk spreken, besloot de heer van Delft. De inspecteur uit Tilburg verklaarde nog gehoord te hebben, dat een winkelier te Roermond geweigerd had een beeldje aan verdachte of diens vrouw te verkoopen, terwijl hij daarbij had gezegd: „Je gebruikt het toch alleen maar om het na te maken”. In zijn requisitoir begon de officier van justitie, mr. F. Deelen, te zeggen, dat het den scheppenden kunstenaars in Nederland over het algemeen zeer slecht ging. En wanneer nu een van hen het geluk had een beeldje te maken, dat, hetzij door kunstzinnige eigenschappen, hetzij door een aantrekkelijke prijs gretig aftrek vond, dan is het dubbel bedroevend, dat hij zoo van een mogelijk verdienste wordt beroofd. Gebeurde het door een landgenoot, dan zou men hem bij zich kunnen roepen om hem op het onbehoorlijke van zijn gedrag te kunnen wijzen. Des te bitterder is het echter, wanneer dit door een vreemdeling geschiedt, die de regels in een vreemd land met voeten treedt. Den laatste tijd zijn er door de regeering bijzondere maatregelen getroffen tegen dergelijke ongewenschte vreemdelingen. Spr. wil een strenge straf eischen: f 250 boete, subs. 50 dagen hechtenis en over de grens zetting van verdachte. De president bepaalde de uitspraak op heden over 14 dagen. Verdachte haalde de schouders op en sprak: „Ik heb het in Oetrecht gekocht”.

Merkteken: H.C.D.
Naam: Heinrich Cerfontaine
Plaats: Deurne (NBr)
Land: Nederland

Bijzonderheden:

Geboren 03-06-1892 in Kevelaer (D) en overleden op 26-01-1957. Roepnaam Heinz. Bedrijf opgericht in mei 1925 en gestopt rond 1945.

Afbeeldingen:

AB. 39. 'Beeldenschilder H. Cerfontaine te Deurne', uit: 'Bioscoopjournaal', 1929.

Merkteken: HKH.K
Naam: Heinrich Kerkhoff
Plaats: Kevelaer
Land: Duitsland

Bijzonderheden:

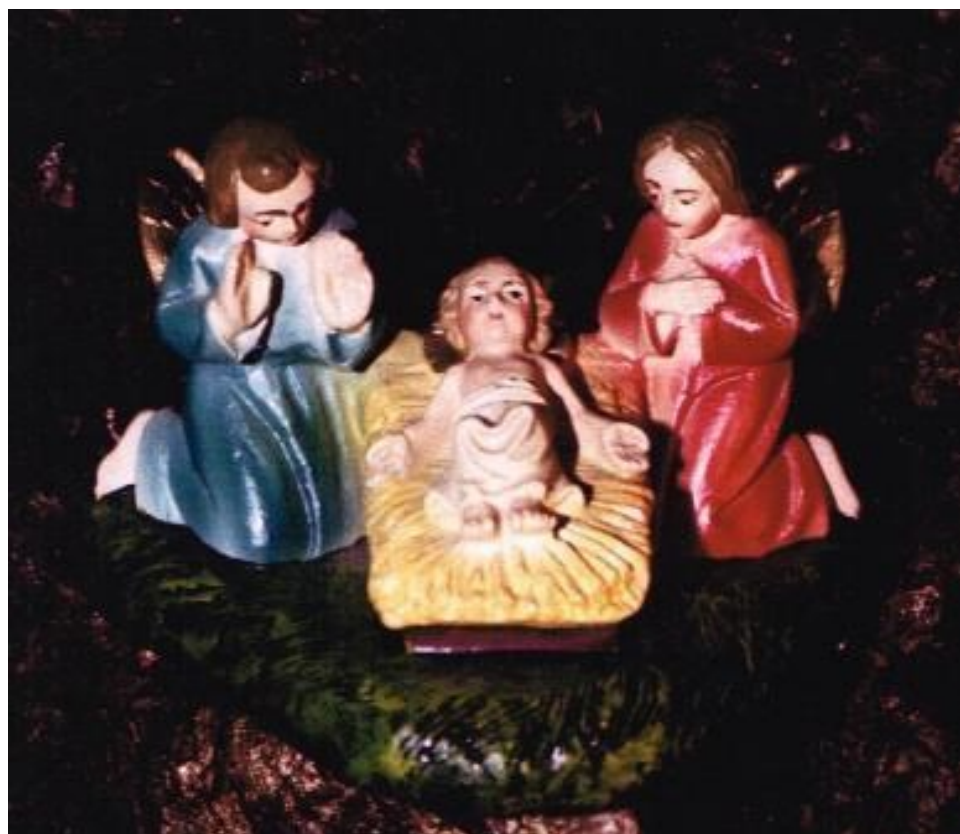
Rond 1930. Heinrich Kerkhoff had een groothandel in devotionalia en een gipsgieterij. Heinrich Klumpen had een atelier waar vooral kerststallen vervaardigd werden.

Zie ook: merkteken HKK met K onder HK

Afbeeldingen:

Merkteken: HKK
Naam: Heinrich Kerkhoff of Heinrich Klumpen
Plaats: Kevelaer
Land: Duitsland
Bijzonderheden:
Model van Maria uit de jaren 1930.
Zie ook: merkteken HKK met K onder HK , Kerkhoff en KLersy
Afbeeldingen:

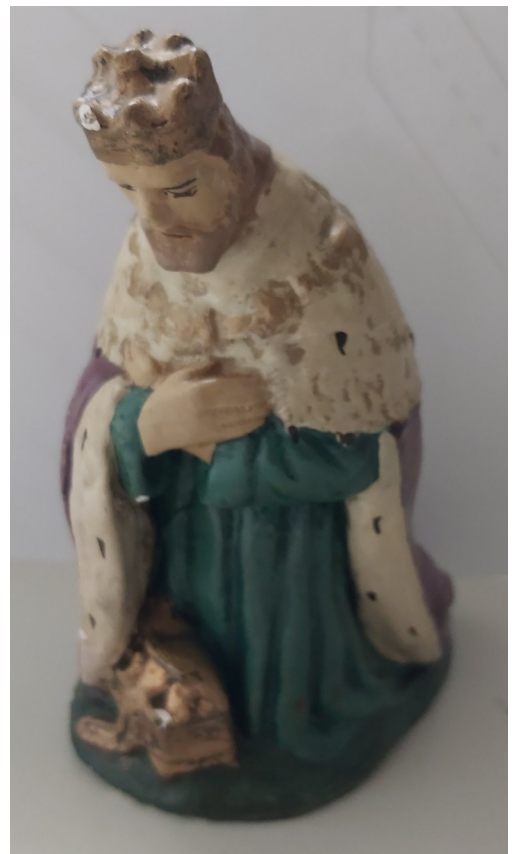
Merkteken: HKK met K onder HK
Naam: Henrich Kerkhoff of Heinrich Klumpen
Plaats: Kevelaer
Land: Duitsland

Bijzonderheden:
Rond 1930. Heinrich Kerkhoff had een groothandel in devotionalia en een gipsgieterij Heinrich Klumpen had een atelier waar vooral kerststallen vervaardigd werden.
Zie ook: merkteken HKH.K , Kerkhoff en Klersy

Afbeeldingen:

Merkteken: JB
Naam: Johan Boumanns
Plaats: Kevelaer
Land: Duitsland
Bijzonderheden:
Geen
Afbeeldingen:

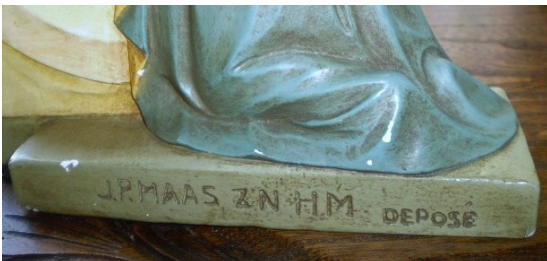

Merkteken: J.P.MAAS.
Naam: Johannes Petrus Maas
Plaats: Haarlem
Land: Nederland

Bijzonderheden:

Beeldhouwer geboren in 1861 Den Bosch is overleden in 1941 in Haarlem. Opleiding aan de Bossche Koninklijke School en deed praktijk ervaring op bij M.L. Veneman. Op zij 21ste vertrok hij naar Haarlem waar hij werkte in atelier F.L. Stacké. Later werd hij aangetrokken door J. Cuypers. Diverse van zijn beelden werden gegoten door v. Paridon uit Amsterdam en Mori uit Utrecht. In België werden zijn beelden gegoten door Gebroeders Carly in Brussel. In zijn ontwerpen is zowel de neogotische stijl herkenbaar als de invloed van de gestileerde vormtaal van de Beuroner kunstopvatting. Werd door zijn oudste zoon H.A.J. Maas opgevolgd.

Afbeeldingen:

Merkteken: Kruis op wapenschild
Naam: Heinrich Bösken
Plaats: Geldern
Land: Duitsland
Bijzonderheden:
Geen
Afbeeldingen:

Merkteken: ML met L in M en kruis in L

Naam: Maria Laach

Plaats: Maria Laach

Land: Duitsland

Bijzonderheden:

Benedictijnenabdij van Beuron, Beuroner Kunstschule met hun Beuroner stijl. 1868 opgericht door een groep kunstenaars en monniken. Ontwerp van Br. Reinhold. Geboren 22-07-1864 in Werl (Westfalen). Studeerde in Werl, Paderborn en München bij beeldhouwers en was 42 toen hij in 1906 intrad. Hij overleed op 29-10-1935

Afbeeldingen:

Merkteken: WP
Naam: Onbekend
Plaats: Onbekend
Land: Onbekend

Bijzonderheden:
Mogelijk Willem Putman, Arnhem, Nederland.
Zie ook: merkteken WP & Zn.

Afbeeldingen:

Merkteken onbekend

A

Merkteken: Onbekend
Naam: A. Dinelli
Plaats: Nantes
Land: Frankrijk
Bijzonderheden:
Geen
Afbeeldingen:
Geen

Merkteken: Onbekend
Naam: A. Fernard
Plaats: Angers
Land: Frankrijk
Bijzonderheden:
Geen
Afbeeldingen:
Geen

Merkteken: Onbekend
Naam: Alexander Conti
Plaats: Luik
Land: België
Bijzonderheden:
Geen
Afbeeldingen:
Geen

Merkteken onbekend

X Y Z

Merkteken: Onbekend

Naam:

Plaats:

Land:

Bijzonderheden:

Geen

Afbeeldingen:

Geen

Merkteken: Onbekend

Naam:

Plaats:

Land:

Bijzonderheden:

Geen

Afbeeldingen:

Geen

Merkteken: Onbekend

Naam:

Plaats:

Land:

Bijzonderheden:

Geen

Afbeeldingen:

Geen

Onleesbare merktekens

Onleesbare merktekens

Onleesbare merktekens

Onleesbare merktekens

Onleesbare merktekens

Onleesbare merktekens

Onleesbare merktekens

Onleesbare merktekens

Onleesbare merktekens

Onleesbare merktekens

Onleesbare merktekens

Onleesbare merktekens

Onleesbare merktekens

Onleesbare merktekens

Onleesbare merktekens

Onleesbare merktekens

Onleesbare merktekens

Onleesbare merktekens

Onleesbare merktekens

STICHTING TOT BEHOUD VAN ERFGOED ROND KERST NEDERLAND